

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده پزشکی

عنوان:

مطالعه تطبیقی ملاحظات اخلاقی و حقوقی سقط جنین از دیدگاه ادیان

ابراهیمی و غیردینی و ارائه مدل اخلاقی بومی متناسب با کشور

پایان نامه برای دریافت درجه دکتری تخصصی PhD

در رشته

اخلاق پزشکی

نگارنده:

رویا رشیدپورایی

اساتید راهنما

دکتر باقر لاریجانی

دکتر مرضیه وحیددستجردی

استاد مشاور

دکتر احمد شجاعی

۱۴۰۰

شماره پایان نامه: ۳۵۲۸۶

چکیده

سقط جنین در برگیرنده مباحثی در زمینه های اخلاقی، حقوقی، دینی، فلسفی، فمینیستی، بهداشتی، سلامتی و باروری می باشد. امروزه سقط جنین به عنوان معضل بزرگی بوده که در حوزه جرم و جزا، اخلاق پزشکی و دینی مطرح می باشد. در حوزه پزشکی مطرح کننده تهدید علیه جان مادر و جنین و در دین به عنوان فعلی که مستوجب عقوبت الهی است و در اخلاق به عنوان یک فعل غیر اخلاقی و در حوزه های روانشناسی و جامعه شناسی و اقتصاد به عنوان یک فعل ناهنجار از آن یاد می گردد و علل گوناگونی را به عنوان علل انجام آن مطرح نموده اند.

در تعریف پزشکی سقط به معنای از دست رفتن بارداری قبل از هفته بیستم بارداری است و به دو نوع عمدی و غیر عمدی تقسیم بندی می شود. در نوع غیر عمدی، علل بسیاری مانند علل آناتومیک، هورمونی، ژنتیکی و اتوایمیون از عوامل ایجاد کننده آن می باشد اما در موارد عمدی که از آن به سقط جنایی نیز نامبرده می شود در واقع به معنای خاتمه دادن به حاملگی قبل از دستیابی جنین به قابلیت ادامه حیات بنا به درخواست مادر می باشد. قابل ذکر است که بدلیل جرم بودن انجام سقط عمدی بر اساس قانون مجازات اسلامی انجام این سقط ها در شرایط و محل های خاص و توسط افراد خاصی صورت می پذیرد که خود دارای تبعات بسیاری از جمله پزشکی و اقتصادی و سیاسی و اجتماعی می باشد.

روش کار: این پژوهش از دو نوع مطالعه کتابخانه ای و کمی بهره برده است که در نهایت منجر به تدوین راهکارهای اخلاقی مربوطه شده است.

مطالعه کتابخانه ای: با استفاده از یک سری کلیدواژه ها از طریق جستجوی اینترنتی منابع موجود انجام شد. همچنین کلیه کتب و مقالات چاپ شده و در دسترس در این زمینه مورد بازبینی قرار گرفت.

مطالعه کمی: در مطالعه کمی بر اساس نتایج به دست آمده پرسش نامه ای تدوین شد. پرسش نامه ها آگاهی و عملکرد پزشکان متخصص و ماماها را نسبت به مسئولیت های اخلاقی و حقوقی و خلای های موجود در زمینه سقط جنین را ارزیابی نمود.

نتایج: با بررسی پرسشنامه های تکمیل شده توسط متخصصین زنان و ماماها نتایج زیر کسب گردید: تعداد ۲۳۳ پرسشنامه توسط ماماها و ۱۵۹ پرسشنامه توسط متخصصین زنان تکمیل گردید. از آزمون های کولموگوروف-اسمیرنوف (Kolmogorov-Smirnov) و آزمون آماری غیرپارامتریک من ویتنی یو (Mann-Whitney U) و آزمون آماری پارامتریک تی تست (Two Independent Samples T-Test) استفاده کردیم. برای تحلیل نتایج از آماره p-value دو دامنه استفاده شد. پی ولیو کمتر از ۰/۰۵ نشان دهنده اختلاف میانگین معنادار بین دو گروه و بالاتر از پنج صدم نیز نشان دهنده نبود اختلاف آماری معنادار بین دو گروه می باشد. براساس نتایج مطالعه، دانش اخلاقی و دانش حقوقی ماماها از لحاظ

اماری به صورت معناداری از متخصصین زنان و زایمان بالاتر بود ولی مابین دانش علل سقط جنین در بین دو گروه تفاوتی مشاهده نشد.

نتیجه‌گیری نهایی: در طی این پژوهش ابتدا به بیان مفاهیم اصلی سقط جنین پرداخته سپس به بیان موضوعی مبتنی بر معارف اسلامی در این ارتباط اشاره شد. در بخش بعد پیشنهادات و راهکارهای علمی و عملی جهت کاهش موارد سقط جنین ارائه گردید و با عنایت به آنکه موضوع سقط جنین مقوله‌ای از جنس اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، اخلاقی، حقوقی، فمینیستی و فقهی می باشد، در جهت نیل به کاهش موارد سقط جنین عمدی و جنایی همکاری و همیاری تمامی حوزه‌های مرتبط را می‌طلبد و در این راستا برنامه پیشنهادی راهبردی در دو سطح ملی و بین‌المللی و در تمامی حوزه‌های درگیر داخلی ارائه شد.

واژگان کلیدی: سقط جنین، سقط جنین عمدی، سقط جنین جنایی، سقط جنین قانونی، مسئولیت اخلاقی، سقط جنین و اسلام، سقط جنین و مسیحیت، سقط جنین و یهودیت و سقط جنین و سکولار